

Sınıf yönetimine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi**Pınar Sırtkaya¹, Katibe Pelit², Mustafa Tebelles³, Kayacan Ziya Uçal⁴****DOI 10.5281/zenodo.10120043****Özet**

Bu çalışmanın amacı sınıf yönetimine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu araştırmada nitel bir araştırma yöntemi olan durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda amaçsal örneklem seçim tekniği ile seçilen on beş öğretmen bulunmaktadır. Veriler, beş açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Çalışmanın verileri yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşme verilerini incelemek için içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı zorlukların öğrencilere ilişkin, fiziksel ve çevresel unsurlar olmak üzere üç tema altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin bu zorlukları aşma stratejileri ise okul-aile iş birliği, farklı öğrenme etkinlikleri, aktif öğrenci katılımı ve tutum değişiklikleri olmak üzere dört ana tema altında sıralanmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin sınıf yönetimi zorluklarının sonuçları, öğretmenlere ilişkin, öğrencilere ilişkin ve eğitim-öğretim faktörleri olmak üzere üç tema altında özetlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri hakkındaki düşünceleri ise iletişim, eğitim-öğretim becerileri ve fiziksel düzenlemeler olmak üzere üç tema altında öne çıkmıştır. Katılımcı görüşleri aynı şekilde etkili sınıf yönetimi için sınıf içi etkileşim, güvenli sınıf ortamı ve öğretim yaklaşımının önemini vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: öğretmen, öğrenci, sınıf, sınıf yönetimi**Evaluation of teachers' views on classroom management****Abstract**

The aim of this study is to evaluate teachers' views on classroom management. In this study, a case study, which is a qualitative research method, was used. There were fifteen teachers in the study group selected by purposive sampling technique. Data were collected using a semi-structured interview form consisting of five open-ended questions. The data were collected through face-to-face interviews. Content analysis was used to analyze the interview data. According to the results obtained from the study, it was determined that the difficulties faced by teachers in classroom management were categorized under three themes: student-related, physical, and environmental factors. Teachers' strategies to overcome these challenges were listed under four main themes: school-parent cooperation, different learning activities, active student participation and attitude changes. In addition, the consequences of teachers' classroom management difficulties were summarized under three themes: teacher-related, student-related, and educational factors. Teachers' opinions on classroom management skills were summarized under three themes: communication, teaching-learning skills, and physical arrangements. Participant views also emphasized the importance of classroom interaction, safe classroom environment and teaching approach for effective classroom management.

Keywords: teacher, student, classroom, classroom management

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, sirtkayapinar@gmail.com

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, katibe.pelit@hotmail.com

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, mustafatebelles1986@gmail.com

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, kayacanziyauca@gmail.com

Giriş

Sınıf, ders verilen bir mekân olmanın yanı sıra (TDK, 2009), öğrencilerin belirli amaçlar doğrultusunda etkinliklerini gerçekleştirdikleri yerdir (Tutkun, 2004). Gerçekte sınıf, ortak özellikleri paylaşan bireyler topluluğudur. Yaş ve eğitim geçmişi açısından aynı sınıftaki öğrenciler karşılaştırılabilir. Bu öğrenciler sınıf adını verdikleri bir grup oluşturmuşlardır (Başar, 2010). Sınıf, hemen hemen tüm eğitim faaliyetlerinin gerçekleştiği yerdir (Açıkalın, 1997). Kontrol etme, çekme ve çevirme görevi ise yönetim fikri ile kastedilen şeydir (TDK, 2009). Lemlech (1988) sınıf yönetimini, sınıf yaşamının orkestral yönetimi olarak tanımlamıştır (akt. Başar, 2010). Little (1982) sınıf yönetiminin, yapılandırılmış ve verimli bir öğrenme ortamı sağlamak için öğretmenin fikirlerini, planlarını ve eylemlerini içeren bir süreç olduğunu iddia eder. Öğrenme hedeflerine ulaşabilmek için öğrencilerin davranışlarının sınıf içinde koordine edilmesi gerekir. Başka bir deyişle, sınıf yönetimi, elverişli bir öğrenme ortamı yaratmayı, fiziksel düzeni, öğretim akışını ve zaman yönetimini önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde planlamayı ve motivasyonu sağlamayı gerektirir (Karip, 2002). Sınıf yönetiminde, hedeflere ulaşmak için görevlerin planlanması, düzenlenmesi ve değerlendirilmesi (Ağaoğlu, 2004) ve öğrencilerin özgürce konuşabilmeleri ve potansiyellerini gerçekleştirebilmeleri için fırsatlar sağlanması (Turan ve Şişman, 2012) yer alır. Ayrıca, öğrencilerin öğretme ve öğrenme süreçlerine aktif olarak katılmalarını sağlayacak düzenlemeler yapılır. Sınıf yönetimini etkileyen faktörler arasında öğretmen, öğrenci, okulun programları, aile ve çevre yer alır. Ancak bunlar arasında eğitimci çok önemli bir rol oynar (Ekici, 2008). Bir öğretmenin davranış biçimi, bir sınıfın nasıl yönetildiği konusunda benzersiz bir rol oynar. Çünkü Little (1982) öğretmen iş birliğinin sınıf yönetimini geliştirdiğini vurgularken, Rafferty (2003) öğretmenlerin eylem ve hedeflerinin okulu etkilediğini ileri sürmektedir. Martin (2004) sınıf yönetiminin cezalandırmanın yanı sıra öğretmenlerin faaliyetleri, öğrenme ve öğretme süreci, iletişim ve öğrenci davranışları gibi geniş bir yelpazeyi kapsadığını belirtmektedir. Sınıf içinde ve dışında çok sayıda unsur sınıf yönetimi sürecini etkiler. Bu değişkenler arasında öğretmenin kendine has özellikleri, ders anlatırken kullandığı yöntem, teknik ve öğretim stratejileri, sosyal çevreyle uyum, okul ve aile arasındaki iş birliği, sınıfın fiziksel koşulları, öğrencilerin özellikleri ve ihtiyaçları, okulun yapısı, okul tarafından benimsenen kurallar ve sınıfta yaratılan atmosfer yer alır (Ağaoğlu, 2002). Bu faktörlere plan-program etkinlikleri, öğretmen-öğrenci ilişkileri, zaman yönetimi ve sınıf içi etkileşim tarzları da eklenebilir (Başar, 2004; Çelik, 2008; Erol, Özaydın ve Koç, 2010). Sınıfı yönetme süreci giderek artan bir şekilde uygulamalara bağlıdır. (Bosworth, 2000) bunlardan birkaçını şu şekilde sıralamaktadır: Adward ve Terrel'e (1994; akt. Bosworth, 2000) göre, müfredat ve dersler öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmalıdır. Öğrenciler ayrıca planlama, problem çözme, konu tanımlama ve süreç belirlemenin tüm yönlerine dahil edilmelidir. Ayrıca ödevler üzerinde çalışırken ya da soruları yanıtlarken birbirlerini desteklemeli ve cesaretlendirmelidirler. Williams ve Clouse (1991) komedinin, öğrencilerin sınıfın ideallerine daha bağlı olmalarına yardımcı olan faydalı bir bileşen olduğuna inanmaktadır. Lee'ye (2006) göre, yeni teknoloji modellerine maruz kalan öğretmenler bunları uygun taktiklerle kullanır ve okullarına yeni bir derinlik katar; Haberman'a (1994) göre, eğitimcilerin kendi sınıf etkinlikleri, öğrencilerin nefret ve önyargı gibi olumsuz duyguları tespit etmelerini ve başarılı bir şekilde üstesinden gelmelerini sağlamak için farklı kültürel bakış açıları içerir. Bu öğretim stratejilerinin etkili olabilmesi için öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda becerikli olmaları gerekir. Sınıf yönetimine yönelik etkinlikler Çelik (2008) ve Başar (2007) tarafından beş kategoride sınıflandırılmıştır. Sınıfın fiziksel düzeni ilk boyutu oluşturmaktadır. Bu boyut, sınıfın genişliği, farklı etkinlikler için bölümlendirilmesi, sıcaklık ve ışık değerleri, gürültü seviyesi, renkler, temizlik, estetik çekicilik ve oturma düzeni gibi unsurları

dikkate alır. İkinci bileşen eğitim faaliyetlerinden oluşmaktadır. Öğretim hedeflerine uygun ders planları, konu dağılımı, uygun öğretim yöntem ve yaklaşımlarının seçimi, kaynak araç ve gereçlerin temini, biçimlendirici ve özetleyici değerlendirmelerden oluşur. Zaman yönetimi teknikleri üçüncü boyutun bir parçasıdır. Başarılı bir şekilde eğitim vermek ve yönetici olarak hizmet etmek için öğretmenler zamanlarını uygun şekilde kullanmalıdır. Dördüncü boyut, sınıfta öğrenciler ve öğretmenler arasındaki etkileşimleri ve iletişim kanallarını kapsar. Yönetim ve eğitim için gerekli olan etkileşim araçlarından biri de iletişimdir. Davranışsal düzenlemeler sınıf yönetiminin son boyutunu oluşturur. Bu boyut, olumsuz öğrenci davranışlarının değiştirilmesi, sorunların ortaya çıkmadan önlenmesi ve öğrencilerin istedik davranışlar sergileyebilecekleri bir okul iklimi yaratılması gibi eylemleri içerir. Yeşilyurt ve Çankaya (2008) bir sınıf lideri olarak öğretmenin sınıf yönetimi değişkenlerini iyi analiz etmesi ve sınıfı yönetirken bu özellikleri göz önünde bulundurması gerektiğini belirtmiştir. Karip (2002) sınıf içi ve sınıf dışı faktörlerin öğretmenin sınıf yönetiminin odak noktasında yer aldığını belirtirken; Ataman (2000) sınıfta etkili bir sınıf yönetiminin olmaması durumunda öğrencilerin daha fazla istenmeyen davranışlar sergileyebileceğini vurgulamıştır. Aydın (2006), öğretmenin sınıf yaşamının belirlenen hedefler doğrultusunda gerçekleşmesini sağlamada birincil sorumluluğa sahip olduğunu ileri sürmektedir. Sınıfın öğrenme ortamının ve etkinliklerinin yönetimi öğretmenin yetki alanındadır. Bu nedenle öğretmenlerin sınıf yönetimi kural ve tekniklerini iyi bilmeleri gerekir. Bu kapsamda bu çalışmada sınıf yönetiminin hem pratik hem de teorik boyutlarını kapsayan ve öğretmenlerin bu konudaki deneyimlerini, algılarını ve önerilerini derinlemesine anlamaya yönelik bir araştırma tasarlanmıştır. Bu çalışmada ele alınan sınıf yönetimi boyutları şu şekildedir:

- Yönetim Zorlukları: Öğretmenlerin sınıf yönetimi sırasında karşılaştıkları zorluklar hakkında düşüncelerini alarak, bu zorlukların türlerini ve yoğunluklarını belirlemek amaçlanmıştır.
- Başa Çıkma Stratejileri: Bu zorluklarla nasıl başa çıkıldığını anlamak, bu süreçte kullanılan strateji ve yöntemleri keşfetmek amaçlanmıştır.
- Yönetim Sorunlarının Sonuçları: Sınıf yönetimi sorunlarının eğitim sürecine ve öğrencilerin öğrenimine olan etkilerini incelemek amaçlanmıştır.
- Yönetim Becerileri: Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerini toplamak ve bu becerilerin geliştirilmesi için gereken alanları belirlemek amaçlanmıştır.
- Etkili Yönetim Önerileri: Sınıf yönetimini iyileştirmek için öğretmenlerin önerilerini almak, etkili yönetim teknikleri ve yaklaşımları hakkında bilgi toplamak amaçlanmıştır.

İlgili literatür incelendiğinde, konuyu farklı yönleriyle inceleyen çok sayıda çalışma olduğu görülmektedir (Günay, 2003; Bulucu, 2003; Ryan ve Lynch, 2003; Demirtaş, & Kahveci, 2010; Özgan, Yiğit, Aydın, & Küllük, 2010). İlgili çalışmaların ortak noktası sınıf yönetimi üzerine yapılan önceki çalışmalar ve teorilerle güçlendirilmiştir. Sınıf yönetimi, öğretmenin sınıf içindeki etkileşimleri, öğrenci davranışlarını yönetme becerileri ve öğrenme ortamının düzenlenmesi gibi çok çeşitli faktörleri içerir. Weinstein ve Mignano'nun (2013) çalışmasında belirtildiği gibi, etkili sınıf yönetimi, öğrencilerin akademik başarısını ve sınıf içi davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu çalışma, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini geliştirmelerinin, öğrencilerin öğrenme ortamında daha başarılı ve etkili olmalarını sağlayacağını vurgulamaktadır. Ayrıca, Jones ve Jones'un (2015) çalışmasında da, sınıf yönetimi sorunlarına ve bunların öğrenci öğrenimi üzerindeki etkilerine dair kapsamlı bir bakış

sunulmuştur. Bu çalışma, öğretmenlerin karşılaştığı zorlukları ve bu zorluklarla başa çıkma yöntemlerini detaylı bir şekilde incelemekte, aynı zamanda etkili sınıf yönetimi stratejileri sunmaktadır. Araştırmamız, bu iki temel kaynağın ışığında, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, zorlukları ve başa çıkma stratejileri hakkında derinlemesine bir anlayış geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, ilgili literatüre yeni bir bakış açısı sunması bakımından önemlidir. Bu bakış açısına göre, araştırmanın temel çıkış noktası öğretmen özelliklerinin ve eylemlerinin sınıf yönetimi üzerindeki etkisidir. Bu durumda çalışmanın amacı, öğretmenlerin sınıf yönetimi tekniklerine ilişkin görüşlerini değerlendirmektir.

Bu araştırmanın temel gerekçesi ve önemi, sınıf yönetiminin eğitim sürecindeki kritik rolünü derinlemesine anlamak ve bu alanda öğretmenlerin perspektiflerini, deneyimlerini ve stratejilerini toplamaktır. Sınıf yönetimi, öğrencilerin öğrenme ortamında başarılı ve etkili bir şekilde ilerlemeleri için temel bir unsurdur. Bu nedenle, bu araştırmanın katkısı oldukça değerlidir. Öğretmenlerin karşılaştıkları yönetim zorluklarını anlamak, eğitimcilerin bu zorluklarla nasıl başa çıktıklarını ve hangi stratejileri kullandıklarını keşfetmek, sınıf içi dinamiklerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Ayrıca, yönetim sorunlarının öğrenci öğrenimine olan etkilerinin incelenmesi, bu sorunların akademik başarı üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır. Araştırmada ele alınan yönetim becerileri boyutu, öğretmenlerin mevcut beceri seviyelerini değerlendirme ve bu becerilerin nasıl geliştirilebileceği konusunda önemli bilgiler sunmaktadır. Etkili yönetim teknikleri ve önerileri, sınıf yönetiminin iyileştirilmesine yönelik pratik çözümler sunarak, eğitim alanına önemli bir katkıda bulunmaktadır. Sonuç olarak, bu araştırma, sınıf yönetimi alanında kapsamlı bir bakış açısı sağlayarak, öğretmenlerin sınıf içinde daha etkili ve verimli olmalarına yardımcı olacak stratejilerin geliştirilmesine önemli ölçüde katkıda bulunacaktır. Bu da öğrencilerin öğrenme deneyimlerinin genel olarak iyileştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu genel amaç kapsamında araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaşılan zorluklara ilişkin değerlendirmeleri nasıldır?
2. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaşılan zorluklarla mücadele etmeye yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
3. Öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarına ilişkin değerlendirmeleri nasıldır?
4. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
5. Öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi için önerileri nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın deseni

Bu çalışmada kullanılan nitel araştırma yöntemi durum çalışmasıdır. Bu çalışmada kullanılan durum çalışması deseni, özellikle "bütüncül tek durum çalışması" olarak tasarlanmıştır. Bütüncül tek durum yaklaşımı, bir tek senaryo veya durumu bütünsel bir perspektifle incelemeyi amaçlar. Bu yaklaşım, genellikle bir konunun tüm yönlerini kapsamlı bir şekilde anlamak ve tek bir vaka üzerinden genellemeler yapmak için kullanılır. Araştırmamızda, sınıf yönetimi ile ilgili öğretmen görüşleri bu bütüncül perspektif içinde ele alınmış ve bu görüşlerin geniş bir yelpazesi, tek bir durum çalışması çerçevesinde incelenmiştir. Bu yaklaşım, sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin deneyimlerini ve algılarını derinlemesine anlamak için idealdir, çünkü bu tek durum, sınıf yönetimi pratiklerinin ve zorluklarının genel bir resmini

sunmaktadır (Yin, 2013). Bu araştırmada, çeşitli katılımcıların görüşlerini değerlendirmek ve bunları konu bağlamında tartışmak da dahil olmak üzere çeşitli nedenlerle vaka çalışması yaklaşımı kullanılmıştır.

Çalışma grubu (örneklem)

Araştırmanın örneklemini, Ankara'nın merkez ilçelerindeki ilkokul, ortaokul ve lisede görev yapan 15 öğretmeni içermektedir. Bu örneklem seçimi için en uygun yöntem, "amaçsal örneklem" kullanılmıştır. Amaçsal örneklem, belirli bir amaç veya kriter doğrultusunda katılımcıların seçildiği bir nitel araştırma örnekleme yöntemidir. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre, bu yöntem, araştırmanın gerektirdiği özel bilgi veya deneyime sahip bireyleri hedef alır. Bu çalışmada, örneklem seçimi sırasında öğretmenlerin branşları, cinsiyetleri, kıdemleri, yaşları ve eğitim seviyeleri gibi çeşitli kriterlere bakılarak, araştırmanın amacına en uygun bireyler seçilmiştir. Amaçsal örneklem, araştırmanın odaklandığı sınıf yönetimi konusunda derinlemesine bilgi ve deneyime sahip öğretmenleri belirlemek için idealdir. Bu yöntem, araştırmanın gerekli derinliği ve kapsamı sağlamasına yardımcı olmak amacıyla, öğretmenlerin çeşitli özelliklerini ve bu özelliklerin sınıf yönetimi üzerindeki etkilerini dikkate alır. Amaçsal örneklem, aynı zamanda, araştırmacıların, örneklemdaki her bir öğretmenin sınıf yönetimi konusunda benzersiz ve önemli perspektifler sunabileceği bir durumu hedeflemelerine olanak tanır.

Tablo 1. Araştırmaya katılanların demografik değişkenleri

	Cinsiyet	Branş	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	33	11	Yüksek Lisans
K2	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	33	11	Yüksek Lisans
K3	Erkek	Okul Öncesi Öğretmeni	32	8	Lisans
K4	Kadın	Sınıf Öğretmeni	36	7	Lisans
K5	Erkek	Türk Dili ve Edebiyatı	46	23	Lisans
K6	Erkek	Sınıf Öğretmeni	38	16	Yüksek Lisans
K7	Erkek	Sınıf Öğretmeni	40	17	Lisans
K8	Kadın	Sınıf Öğretmeni	31	6	Lisans
K9	Kadın	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	39	11	Lisans
K10	Erkek	Fen Bilimleri Öğretmeni	44	22	Lisans
K11	Kadın	Sınıf Öğretmeni	36	13	Lisans
K12	Erkek	Sınıf Öğretmeni	53	26	Lisans
K13	Kadın	Sınıf Öğretmeni	37	13	Lisans
K14	Erkek	Sınıf Öğretmeni	36	14	Lisans
K15	Erkek	Sınıf Öğretmeni	41	19	Lisans

Katılımcıların profili incelendiğinde Tablo 1'de gösterildiği gibi, çalışmaya 7 kadın 8 erkek öğretmen katılmış olup, bunlardan 3 tanesi okul öncesi öğretmeni, 9'u sınıf öğretmeni, 1 Türk Dili ve Edebiyatı, 1 fen bilimleri öğretmeni ve 1 Sosyal Bilgiler öğretmeni'dir. Yaş değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında katılımcıların 31-46 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Kıdem süreleri bakımından ise en az 7 yıl, en fazla 26 yıllık kıdeme sahip öğretmenler çalışmada yer almıştır. Son olarak öğrenim durumları incelendiğinde 3 öğretmenin yüksek lisans ve diğer 12 öğretmenin ise lisans mezunu olduklarını görülmüştür.

Veri toplama araçları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tarzı kullanılmıştır. Durum deseni kullanıldığı için araştırma için önerilen veri toplama yöntemi görüşme olmuştur. Araştırmacılar görüşme yaklaşımını kullanırken olguya ilişkin deneyimlerini ve yorumlarını paylaşabilir, sürece katılabilir ve esneklik gösterebilir (Çepni, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmadan önce ilgili sorular oluşturulmuş ve ilgili literatür derinlemesine incelenmiştir. Formun giriş bölümünde çalışmanın amacı, metodolojisi, süreci, katılımcı beklentileri, gönüllü araştırma katılımı ve uyulması gereken etik kurallar hakkında bilgiler yer almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda beş (5) açık uçlu ve beş (5) demografik soru yer almaktadır. Veri toplama yönteminin geçerliliğini değerlendirmek için eğitim yönetimi ve politikası alanında üç uzman, nitel araştırma alanında bir uzman ve iki okul müdürü ile iletişime geçilmiştir.

Verilerin toplanması

Çalışmanın verileri yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşmenin amacı katılımcılara telefonda açıklanmış ve ortalama bir saatlik bir süre için randevu almaları istenmiştir. Tercihlerine uygun ortamlarda 15 katılımcıyla görüşüldükten sonra görüşme materyallerinin hızlı bir şekilde transkripsiyonu yapılmıştır. Araştırma grubuyla yapılan görüşmelerde herhangi bir kayıt cihazı kullanılmamıştır. Derinlemesine sonuçlar aranmıştır ve görüşmeler 35 ila 120 dakika arasında sürmüştür. Çalışma grubu için sorgulanan her bir katılımcının bakış açısını derinlemesine değerlendirebilmek amacıyla, verdikleri cevaplar doğrultusunda "nasıl bir şey", "neden oluyor", "nasıl oluyor" ve "neler içeriyor" gibi detaylı sorular sorulmuştur.

Verilerin analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun olarak, görüşme verilerini incelemek için içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin kavranması, gelişen kavramlara göre mantıksal olarak düzenlenmesi ve ardından verilere açıklama sağlayan konunun bulunması, tanımlanması ve kategorize edilmesi sürecidir. Başka bir ifadeyle, içerik analizinin temel süreci, benzer öğelerin belirli kavramlar ve konular altında sınıflandırılmasını, ardından bunların okuyucuya anlamlı gelecek şekilde düzenlenmesini ve yorumlanmasını içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İçerik analizinde tümevarım yaklaşımı kullanılmış, ebeveyn görüşmelerinden elde edilen cümlelerdeki kavramlar birim olarak kullanılmıştır. Her bir kavram sınıflandırılırken bağlamsal alanlar dikkate alınmıştır. Bu grublama işleminin ardından, her bir grubun taşıyabileceği temalar kodlar ve frekanslar kullanılarak belirlenmiş ve her bir grubun yanı sıra tüm cümle grupları bağımsız olarak incelenmiştir.

Güvenilirlik ve Geçerlilik

Nitel araştırmada geçerlilik, araştırmacının incelenen olguyu tanımlarken kullandığı tarafsızlıkla ilgilidir. Çoğunlukla çalışmanın sonuçlarının ne kadar doğru olduğu ile ilgilidir. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre iç geçerlilik, araştırmacının değerlendirmek istediği verileri kullandığı yöntem ya da araçla ölçebilme becerisini ifade eder. Veri toplama yönteminin benzer gruplarda karşılaştırılabilir sonuçlar sağlayıp sağlamayacağı sorusu ise dış geçerlilikle bağlantılıdır. Bu çalışmanın analizinin iç geçerliliğine ilişkin olarak, araştırmadan toplanan materyalin doğru bir şekilde kategorize edilip edilmediğini ve toplanan kategori ve içeriklerin genel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla üç iç tutarlılık kontrolü gerçekleştirilmiştir. LeCompte ve Goetz'e (1982, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2018) göre, çalışmanın iç güvenilirliğini artırmak için kullanılabilecek bir dizi strateji vardır. Veri analizinden

çıkarılan sonuçların başka bir araştırmacı tarafından doğrulanması bu yöntemlerden biridir. Bu yöntem kullanılarak, çalışmanın güvenilirliğini değerlendirmek için analiz süreci ve analiz sonuçları hakkında profesyonel bir görüşe başvurulmuştur. Bu noktada gerçekleşen konuşmalar orijinal verilere başvurularak teyit edilmiş ve her aşamada mutabakat sağlanmıştır. Veri analizi sürecinde, araştırma ekibinden üç farklı araştırmacı görev almıştır. Bu araştırmacılar, toplanan verileri bağımsız olarak analiz ettiler ve daha sonra bu analizler karşılaştırılmıştır. Bu süreç, nitel araştırmada güvenilirlik ve geçerlilik sağlamak için önemlidir, çünkü farklı bakış açılarından elde edilen sonuçların tutarlılığını ölçmektedir. Araştırmacılar arasında güvenilirlik katsayısının hesaplanmasında Miles ve Huberman'ın önerdiği uzlaşma yüzdesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırmacıların analizlerinde ne ölçüde hemfikir olduklarını belirlemek için kullanılır. Uzlaşma yüzdesi, her bir araştırmacının analiz sonuçlarının karşılaştırılmasıyla elde edilir ve analizler arasındaki benzerliklerin oranını gösterir. Yüksek bir uzlaşma yüzdesi, çalışmanın güvenilir olduğunu gösterir, zira farklı araştırmacılar aynı verileri benzer şekilde yorumlamışlardır. Bu çalışmada, analiz sürecinde yüksek bir uzlaşma yüzdesi (%90) elde edilmiş, bu da çalışmanın bulgularının güvenilirliğini desteklemektedir. Araştırmacılar arasında yüksek derecede mutabakat sağlanmış ve bu, araştırmanın sonuçlarının güvenilir ve geçerli olduğunu gösteren önemli bir göstergedir. Bu yaklaşım, nitel araştırmanın kalitesini ve güvenilirliğini artırarak araştırma sonuçlarının geçerliliğini desteklemektedir.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde öğretmenlerden elde edilen veriler analiz edilerek görüşme formunda yer alan sıralama ile sunulmuştur.

Sınıf Yönetiminde Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan “Sınıf yönetiminde karşılaştığınız yönetim zorlukları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan zorluklara ilişkin temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
Öğrencilere ilişkin unsurlar	Uyumsuz Öğrenci davranışları	4
	Hazır bulunuşluk	1
	İlgi azlığı ve Dikkati toplamada zorluk	9
	Öz bakım eksikliği	2
	Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu öğrenciler	1
Fiziksel unsurlar	Sınıfların kalabalık olması	6
	Okulun fiziksel yapısı	1
Çevresel Unsurlar	Ekran ve dijital araçlara maruziyetin getirdiği problemler	3
	Baskıcı ya da tutarsız aile tutumu	3

Tablo 2 incelendiğinde; öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan zorluklara neden olan unsurların neler olduğuna ilişkin katılımcı görüşlerinin; “öğrencilere ilişkin unsurlar, fiziksel unsurlar ve çevresel unsurlar” olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir.

Öğrencilere ilişkin unsurlar teması altında ise; “uyumsuz öğrenci davranışları, hazır bulunuşluk, ilgi azlığı ve dikkat dağınıklığı, öz bakım eksikliği ile Türkçe bilmeyen öğrenciler” şeklinde beş

alt kod bulunmaktadır. Öğrencilere ilişkin unsurlar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “Sınıf yönetimini sağlarken bazen çocukların ilgileri dağınık olabilmekte, özellikle dijital araçlara maruz kalan öğrencilerin dikkatini toplamakta zorluk yaşanmaktadır.”

(K2): “... Yaş grubu küçüldükçe öz bakım ihtiyacının artması ve çocukların hazır bulunuşluklarının düşük olması ile... öğretmenlerin sınıf yönetimini zorlaştırmaktadır.”

(K3): “Öğrencilerin sınıf kurallarını benimsememesi, kurallara uymakta zorlanması, gürültülü sınıf ortamında öğrencilerinin dikkat ve motivasyon bozuklukları yaşaması sınıf yönetimini zorlaştırmaktadır.”

(K8): “Öğrenciler yaşları itibari ile dikkatlerini uzun süre toplayamıyorlar. 15-20dk’den sonra dikkatleri dağılıyor. İzin almadan konuşuyorlar, isteksiz olabiliyor, şikayet edebiliyorlar.”

Fiziksel unsurlar teması altında; “sınıfların kalabalık olması ve okulun fiziksel koşulları” başlıklı iki kod bulunduğu görülmektedir. Fiziksel unsurlar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K4): “Sınıf mevcudu fazlalığı zorluk yaşıyor.”

(K5): “...Kalabalık sınıf ortamlarında arkadaş çevrelerini olumsuz yönde etkilemektedir”

(K6): “Okulun fiziksel yapısının uygun olmaması sınıfların kalabalık olması Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu öğrencilerin fazlalığı.”

(K9): “Sınıfların kalabalık olması durumunda derse dikkat azalıyor. Öğrenciye ayrılacak zamanda düşüyor.”

(K11): “Sınıfların kalabalık olması en büyük yönetim problemi ...”

(K12): “Gelişimini tamamlayamayan çocukların ortaya koyduğu sorunlar. Tuvalet becerisi edinmemiş, ...”

Çevresel unsurlar teması altında; “ekran ve dijital araçlara maruziyet ve tutarsız aile tutumları” adlı iki kod bulunduğu görülmektedir. Çevresel unsurlar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “Sınıf yönetimini sağlarken bazen çocukların ilgileri dağınık olabilmekte, özellikle dijital araçlara maruz kalan öğrencilerin dikkatini toplamakta zorluk yaşanmaktadır.”

(K11): “...çocukların günlük hayatlarında çok fazla uyararla karşı karşıya olması (ekran vs.) dikkatlerini yoğunlaştıramamalarına sebep oluyor. Buda sınıf yönetiminde problemlere sebep oluyor”

(K12): “... aile içinde kural konulmamış çocukların ortaya koyduğu davranış sorunları. Çevresel faktörler ve teknoloji bağımlılığı neticesi ortaya çıkan çabuk sıkılma davranışları. ...”

(K15): “Çocukların çoğunda ailelerden gelen zorla söz dinletme, bizde hoşgörüyü sınıfı yönetmemizi zorlaştırıyor”.

Öğretmenlerde Sınıf Yönetiminde Karşılaşılan Zorluklarla Mücadele Etmeye Yönelik Değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan “Sınıf yönetiminde karşılaştığınız yönetim zorlukları ile nasıl başa çıkıyorsunuz?” sorusuna katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerde Sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkma yöntemlerine ilişkin tema ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
Okul-Aile iş birliği	Ailenin katılımın sağlanması	3
	Bireysel rehberlik	4
Farklı etkinliklerle öğrenmenin desteklenmesi	Etkinlik çeşitlendirme	5
	Grup çalışması	2
	Teknoloji destekli eğitim	2
Aktif katılım	Öğrencinin derse ve kurallara aktif katılımın sağlanması	4
	Öğrencinin sınıf dışında da desteklenmesi	1
Tutum değişikliği sağlanması	Derse ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme	4
	Öğrenci davranışlarının nedenleri belirlenerek doğru yönlendirme	2

Tablo 3 incelendiğinde; öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkma yöntemlerine ilişkin katılımcı görüşlerinin; “okul-aile iş birliği, farklı etkinliklerle öğrenmenin desteklenmesi, aktif katılım ve tutum değişikliği sağlanması” olmak üzere dört tema altında toplandığı görülmektedir.

Okul-Aile iş birliği teması altında ise; “ailenin katılımın sağlanması ve bireysel rehberlik” isimli iki adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkmada yapılması gerekenlerden birinin, okul-aile iş birliği olduğu konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K2): “Okul aile iş birliği içinde çalışmalar düzenliyorum. Öğrencilerimi sınıf dışında da destekleyerek takip ediyorum. Velilerin aile katılımlarını destekleyen çalışmalar yapıyorum.”

(K5): “Öğrenci ve aileleri ile bireysel rehberlik uygulamaları ile öğrenci davranışlarının nedenleri tespit edilerek, öğrencilerin ilgileri tespit edilerek öğrencileri yönlendiririm..”

(K12): “...Davranış yönünden ise aile ve birebir konuşma ile sorunlu çocukların davranış düzeltimine gidiyorum”

(K15): “Çocuklarla sık sık birebir konuşarak sorunlara çözüm bulmaya çalışıyorum. Ailelerle sürekli iletişim halindeyiz...”

Öğretmenlerde Sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkma yöntemlerine ilişkin katılımcı görüşlerinden farklı etkinliklerle öğrenmenin desteklenmesi teması altında; “etkinlik çeşitlendirme, grup çalışması ve teknoloji destekli eğitim” isimli üç adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkmada yapılması gerekenlerden birinin farklı etkinliklerle öğrenmenin desteklenmesi

olduğu konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): *“Bu tarz durumlarda farklı araç gereç kullanıyorum. Sınıf içerisinde daha çok çocukların ilgi ve isteklerine cevap veren somut etkinlikler hazırlıyorum. Okul öncesi eğitim alan öğrenciler için teknolojiyi yapılandırıp web 2.0 araçlarının kullanımı ile etkinliklere farklı alternatif oluşturun. Uyguladığım etkinliklerde öğretmen rehberliğinde teknolojik araçları kullanıyorum ve öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılım sağlamasına yardımcı oluyorum.”*

(K2): *“... Sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikleri çeşitlendiriyorum ...”.*

(K6): *“Class Dojo uygulaması kullanıyorum. ...”.*

(K13): *“Farklı özelliklere uygun farklı etkinlikler yapıyorum. grup çalışmalarına önem verip aralarındaki etkileşimi güçlendirmeye çalışıyorum. Kesinlikle oyun ,bu işin çözümü ,konu anlatırken, konu sonrası alan oluşturup oyun oynanmalı.”*

Öğretmenlerde Sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkma yöntemlerine ilişkin katılımcı görüşlerinden, aktif katılım teması altında; “öğrencinin derse ve kurallara aktif katılımın sağlanması, öğrencinin sınıf dışında da desteklenmesi” şeklinde iki kod bulunduğu görülmektedir. Aktif katılım konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): *“... ve öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılım sağlamasına yardımcı oluyorum.”*

(K2): *“Okul aile iş birliği içinde çalışmalar düzenliyorum. Öğrencilerimi sınıf dışında da destekleyerek takip ediyorum. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikleri çeşitlendiriyorum...”*

(K3): *“ Öğrencilerin sınıf içinde etkinliklere aktif katılım sağlamasını destekleyerek öğrencinin ilgisini ve dikkatini eğitsel çalışmalara yönlendiriyorum.”*

(K8): *“Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte koyuyoruz...”*

(K9): *“..., öğrencilerin de katılımını sağlayarak, etkili sınıf yönetimi yaparak”*

Son olarak öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkma yöntemlerine ilişkin katılımcı görüşlerinden, tutum değişikliği sağlanması teması altında; “derse ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme, öğrenci davranışlarının nedenleri belirlenerek doğru yönlendirme” şeklinde iki kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkmada yapılması gerekenlerden birinin tutum değişikliği olduğu konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K5): *“... ile öğrenci davranışlarının nedenleri tespit edilerek, öğrencilerin ilgileri tespit edilerek öğrencileri yönlendiririm.”*

(K10): *“Öncelikle öğrencilerin ilgisini arttırarak derse karşı tutumlarını değiştirilmeli.”*

(K12): *“....Davranış yönünden ise aile ve birebir konuşma ile sorunlu çocukların davranış düzeltimine gidiyorum.”*

Sınıftaki Yönetim Sorunlarının Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan “sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna

katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerde sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarına ilişkin tema ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
Öğretmenlere ilişkin unsurlar	Stres, Tükenmişlik	2
	İş Doyumsuzluğu	1
	Disiplin ve Yönetim Sorunları	1
Öğrencilere ilişkin unsurlar	Dikkat ve Motivasyonda azalma	1
	Öğrenmenin olumsuz etkilenmesi	3
	Davranışsal sorunlar	2
Eğitim-Öğretim faaliyetlerine ilişkin unsurlar	Eğitim-Öğretim faaliyetlerinde aksama	8
	Olumsuz sınıf iklimi	7

Tablo 4 incelendiğinde; öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarına ilişkin katılımcı görüşlerinin; “öğretmenlere ilişkin unsurlar, öğrencilere ilişkin unsurlar ve eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin unsurlar” olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir.

Öğretmenlere ilişkin unsurlar teması altında ise; “stres ve tükenmişlik, disiplin ve yönetim sorunları ile iş doyumsuzluğu” isimli üç adet kod bulunmaktadır. Öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarından ilki olan öğretmenlere ilişkin unsurlar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K2): “... motivasyonu düşer, disiplin sorunları meydana gelir, öğrencinin ilgisi ve odağı kaybolur ve etkili öğrenme ortamı oluşmaz.”

(K3): “Sınıf yönetimi sorunları çözemediği durumunda öğretmen stres altında kalmakta, iş doyumsuzluğu yaşamaktadır. Bu durumun oluşturduğu olumsuzluk öğrencileri de etkilemekte ve eğitimin kalitesi düşmektedir”.

(K6): “Sınıf ikliminin bozulması, öğrenmenin gerçekleşmemesi. Gürültü yüzünden stres, baş ağrısı ve tükenmişlik sendromu.”

Öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarına ilişkin katılımcı görüşlerinden, öğrencilere ilişkin unsurlar teması altında; “dikkat ve motivasyonda azalma, öğrenmenin olumsuz etkilenmesi ve davranışsal sorunlar” isimli üç adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarının, öğrencilere ilişkin unsurları olduğu konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K4): “... gelişmesine öğrenme düzeyinde sıkıntılar, akşamlar meydana getirmektedir.”

(K5): “Sınıf içerisinde diğer öğrencilerin davranışları da olumsuz etkilenir. Böylece beklenen eğitim faaliyetleri gerçekleştirilemez.”

(K6): “Sınıf ikliminin bozulması, öğrenmenin gerçekleşmemesi.”

(K7): “Karşılaştığım en büyük sorun sınıftaki öğrenciler arasındaki öğrenim düzeyi farkları. ...bu da sınıfta ders anlatımında iyi öğrencilerin sıkılmasına neden olabiliyor... öğrenemiyorum diyerek sınıfta başka işlerle ilgilenebiliyorlar. Bu da ders düzenin bozulmasına neden oluyor.”

Öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarına ilişkin katılımcı görüşlerinin, eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin unsurlar teması altında; “eğitim-öğretim faaliyetlerinde aksama

ve olumsuz sınıf iklimi” isimli iki adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarının eğitim-öğretim faaliyetlerin ilişkin unsurlar olduğu konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “İyi yönetilemeyen bir sınıfta olumlu bir iklimin oluşmadığını düşünüyorum. Bu durumda öğrenciler, veliler ve öğretmen nitelikli bir eğitimden faydalanamamaktadır. Sınıfta nitelikli eğitim öğretim ortamının oluşturulabilmesi için sınıf içerisindeki zaman, iletişim, güdülenme, sınıfın fiziksel ortamı, eğitim ve öğretim programlarının planlanması gibi farklı değişkenlerin sürece dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

(K3): “Sınıf yönetimi sorunları çözülemediği durumunda ...Bu durumun oluşturduğu olumsuzluk öğrencileri de etkilemekte ve eğitimin kalitesi düşmektedir”

(K5): “... Böylece beklenen eğitim faaliyetleri gerçekleştirilemez.”

(K6): “Sınıf ikliminin bozulması, öğrenmenin gerçekleşmemesi. ...”

(K12): “Sınıf düzenine uyum sağlayamayan çocuklar ders akışını olumsuz etkiliyor. Zaman kaybına neden oluyor. Etkinliklerin çeşitliliğini sınırlıyor.”

(K13): “Eğer sınıf içi yönetimde etkiliysek sonucunda sınıfta olumlu bir atmosfer oluşur...”

(K14): “...,olumlu sınıf ikliminin olmazsa olmazı ,çözüm yolu bulamazsak sorunlar büyür. Diğer türlü ise mutlu bir sınıf ortamı oluşur.”

Sınıf Yönetimi Becerileri Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan “sınıf yönetimi becerileri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik tema ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
İletişim Becerileri	Aile ve diğer paydaşlarla iş birliği	2
	Pozitif iletişim	6
	Davranış yönetimi	3
Eğitim-Öğretim Becerileri	Öğrenci merkezli öğrenme programı	5
	Dikkat ve Motivasyon artırıcı etkinlikler	2
	Zaman yönetimi	2
Fiziksel düzenlemeler	Fiziksel ortamın öğrenmeye uygun düzenlenmesi	5

Tablo 5 incelendiğinde; öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmelerine ilişkin katılımcı görüşlerinin, “iletişim becerileri, eğitim- öğretim becerileri ve fiziksel düzenlemeler” olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir.

İletişim becerileri teması altında ise; “aile ve diğer paydaşlarla iş birliği, pozitif iletişim ve davranış yönetimi” isimli üç adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinden iletişim becerileri konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K2): “...,okul- aile iş birliği çalışmalarına yer vermeli, olumsuz davranışlar meydana gelmeden önleyici çalışmalar yapmalı ve aktif bir program ile etkili bir sınıf yönetimi oluşturmalıdır.”

(K3): “Sınıfta öğrenmeye uygun bir ortam oluşturulmalı, fiziksel düzenlemeler yapılmalı, ..., sağlıklı iletişim kurulmalı ve yüksek motivasyon sağlanmalıdır.”

(K11): “Hitap yeteneği çok önemli. ...”

(K13): “Etkili ders anlatımı, beden dilimiz, esprilerimiz, çocuğu sevdiğimizi hissettirmemiz, sınıf yönetimimizi kolaylaştıracaktır.”

(K14): “...Çocukla kuracağımız bağ, becerilerimizin olumluya çevrilmesinde işimizi kolaylaştıracak.”

(K15): “Sınıf yönetiminde baskı ve korku ile değil, sevgi ve hoşgörü ile yaklaşılmalı. Özveriyle, çağın gerekliliklerini düşünerek öğrencilerin her alanıyla ilgilenilmeli. Bu şekilde sınıfta olumlu bir atmosfer oluşacaktır.”

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmelerine ilişkin katılımcı görüşlerinden, eğitim- öğretim becerileri teması altında; “öğrenci merkezli öğrenme programı, dikkat ve motivasyon artırıcı etkinlikler ve zaman yönetimi” olmak üzere üç adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmelerinde eğitim- öğretim becerileri konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “..., plan ve programda yer alan etkinlikleri öğrenci ihtiyaçlarına göre hazırlaması, davranış ve zaman yönetimini sınıf içinde en iyi şekilde uygulayabilmesi ile yönetim becerilerinin desteklendiğini düşünmekteyim.”

(K2): “..., öğrenci merkezli öğretim yöntem ve teknikleri kullanmalı, sınıfta motivasyon artırıcı etkinlikler yapmalı, ... ve aktif bir program ile etkili bir sınıf yönetimi oluşturmalıdır.”

(K3): “...ve yüksek motivasyon sağlanmalıdır.”

(K4): “... Sınıfın fiziksel şartlarına, zaman kullanımı öğretmenin kullanacağı yöntem teknikler sınıf yönetimini olumlu etkilemektedir.”

(K10): “Öğrenci ilgi ve yeteneklerine göre yöntemler belirlenmeli.”

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmelerine ilişkin katılımcı görüşleri, fiziksel düzenlemeler teması altında; “fiziksel ortamın öğrenmeye uygun düzenlenmesi” isimli tek kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmelerinde fiziksel düzenlemeler konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “Sınıf içinde öğretmenin fiziksel ortamı düzenlemesi, ...”.

(K3): “Sınıfta öğrenmeye uygun bir ortam oluşturulmalı, fiziksel düzenlemeler yapılmalı, ...”. (K4): “... Sınıfın fiziksel şartlarına, zaman kullanımı öğretmenin kullanacağı yöntem teknikler sınıf yönetimini olumlu etkilemektedir.”

(K6): “Sınıf yönetimi sadece öğretmenin becerisi değil eğitimdeki tüm paydaşların görevi olmalıdır. ..., okulun fiziki kapasitesini düzenlemeyen yönetici, 45 kişilik sınıfta 20’den fazla yabancı uyruklu olan bir politika sınıf yönetimini etkilemektedir”

(K8): “Sınıf yönetiminde sınıfın fiziki durumu, rutin işler, Sınıfta olumlu bir iklim havası oluşturuyor.”

Etkili Bir Sınıf Yönetimi İçin Önerilerin Değerlendirilmesi

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan “etkili bir sınıf yönetimi için önerileriniz nelerdir?” sorusuna katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Etkili bir sınıf yönetimi için önerilere ilişkin tema ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
Sınıf İçi Etkileşim ve İş birliği	Pozitif iletişim tekniklerinin kullanılması	8
	Takım çalışması	1
	Kurallara ve kararlara aktif katılım	1
	Davranış yönetimi ile olumlu pekiştirme	2
Sınıf Ortamının Güvenliği	Fiziksel koşulların uygunluğunun sağlanması	2
İyi Planlanmış Bir Öğretim Yaklaşımı	Öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntemi	4
	Hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin desteklenmesi	1
	Etkili sınıf yönetimi sağlama	2
	İlgi, yetenek ve sorunları belirlenmesi	4

Tablo 6 incelendiğinde; etkili bir sınıf yönetimine yönelik katılımcı görüşlerinin, “sınıf içi etkileşim ve iş birliği, sınıf ortamının güvenliği ve iyi planlanmış bir öğretim yaklaşımı” olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir. Sınıf içi etkileşim ve iş birliği teması altında; “pozitif iletişim tekniklerinin kullanılması, takım çalışması, kurallara ve kararlara aktif katılım, davranış yönetimi ile olumlu pekiştirme” isimli dört adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi için sınıf içi etkileşim ve iş birliği konusunda öneri sunan katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “Etkili bir sınıf yönetimi için sınıf içi ve sınıf dışı faktörlerin sürece dahil edilmesi...”

(K2): “... İstenmeyen davranışı önlemek için olumlu pekiştirme kullanılmalıdır. Öğretmen öğrencileri ile sağlıklı iletişim kurmalı, ...”

(K6): “... Çift yönlü iletişim, ...”

(K8): “İletişim çok önemli, kurallarının birlikte konulması ve tutarlı bir şekilde uygulanması, ... ve doğru davranışın çocuğa anlatılması gibi...”

(K12): “... her çocuk kendini eşit oranda takımın üyesi ve değerli olarak görmeli.”

(K13): “...Sınıfa ait hissetmezse sınıf içi iletişimi olumlu olmaz.”

(K14): “Öğrencinin anlayacağı dil ,güler yüz, özgür bir sınıf ortamı oluşturmak,...”

Sınıf ortamının güvenliği teması altında; “fiziksel koşulların uygunluğunun sağlanması” olmak üzere tek kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi için Sınıf ortamının güvenliği konusunda öneri sunan katılımcı görüşleri aşağıda yer verilmiştir;

(K6): “..., Fiziki şartlarının uygunluğu, ...”

(K10): “... ve sınıf mevcutları ona göre ayarlanmalı.”

İyi planlanmış bir öğretim yaklaşımı teması altında; “öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntemi, hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin desteklenmesi, etkili sınıf yönetimi sağlama, ilgi, yetenek ve sorunların belirlenmesi” olarak dört kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi için iyi planlanmış bir öğretim yaklaşımı konusunda öneri sunan katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “..., her öğretmenin şartlarına uygun yönetim şeklini belirlemesi ..”

(K3): “... aktif ve yaparak yaşayarak öğrenmenin ön planda olduğu öğrenme etkinliklerine yer verilmelidir. Öğretmenler öğrencilerini daha yakından tanımalı, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak eğitim planı yapmalıdır.”

(K4): “Öğrencinin beceri ve yeteneğine yönelik olmak özgür düşünebilecekleri ortam oluşturma. Kendilerini değerli hissetmelerini sağlama ..”

(K5): “Öğrenci tanınmalı, sorunlarından, ilgilerinden haberdar olunmalı”

(K7): “Öncelikle tüm öğretmenlere etkili bir biçimde hizmet içi eğitimler zorunlu hale getirilerek yeterlilikleri arttırılmalı.”

(K9): “Plan yaparak, zamanı verimli kullanarak, dikkat, güdüleme...İhtiyaçları belirleme gibi.”

Sonuç ve Tartışma

Çalışmada öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan zorluklara neden olan unsurların neler olduğuna ilişkin katılımcı görüşlerinin; öğrencilere ilişkin unsurlar, fiziksel unsurlar ve çevresel olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmüştür. Öğrencilere ilişkin unsurlar teması altında: “uyumsuz öğrenci davranışları, hazır bulunuşluk, ilgi azlığı ve dikkat dağınıklığı, özbakım eksikliği ile Türkçe bilmeyen öğrenciler” şeklinde beş kod; fiziksel unsurlar teması altında; “sınıfların kalabalık olması ve okulun fiziksel koşulları” başlıklı iki kod; çevresel unsurlar teması altında ise; “ekran ve dijital araçlara maruziyet ve tutarsız aile tutumları” adlı iki kod yer almıştır. Bu sonuçlar literatürdeki bazı çalışmaları da desteklemektedir. Martin (2004) çalışmasında öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı öğrencilere ilişkin zorlukları ele almış ve uyumsuz davranışlar gibi konuların öne çıktığını belirtmiştir. Haberman (1994) ise fiziksel unsurların, özellikle sınıf büyüklüğü gibi faktörlerin öğretmenlerin sınıf yönetimini etkileyebileceğini ifade etmiştir. Williams ve Clouse (1991) ise çevresel faktörlerin, öğrenci davranışlarını etkileyebileceğini ve bu durumun öğretmenlerin sınıf yönetiminde zorluklara yol açabileceğini vurgulamışlardır. Bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak yapılabilecek eleştirel değerlendirmeler ve öneriler şu şekildedir:

- Öğrenciye Bağlı Unsurlar: Uyumsuz öğrenci davranışları, hazır bulunuşluk, ilgi azlığı ve dikkat dağınıklığı gibi unsurlar sınıf yönetimini zorlaştırabilir. Bu durum, öğretmenlerin bu tür davranışlarla başa çıkabilmesi için daha fazla destek ve eğitim ihtiyacını ortaya koyar. Öğretmen eğitim programlarının, öğrenci davranışlarını yönetme konusunda daha kapsamlı modüller içermesi gerekebilir.
- Fiziksel Unsurlar: Sınıfların kalabalık olması ve okulun fiziksel koşulları, öğretmenlerin sınıf içinde etkili olmalarını engelleyebilir. Bu sorunu çözmek için, sınıf mevcutlarının azaltılması ve okulun fiziksel koşullarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Eğitim bütçesinin bu yönde ayarlanması ve fiziksel koşulların iyileştirilmesi için gerekli yatırımların yapılması önemlidir.

- Çevresel Unsurlar: Ekran ve dijital araçlara maruziyet ile tutarsız aile tutumları, öğrencilerin dikkatini dağıtabilir ve öğrenmeyi zorlaştırabilir. Bu durum, dijital araçların eğitimde dengeli ve etkili bir şekilde kullanılması gerektiğini gösterir. Aynı zamanda, ailelerin çocuklarının eğitim süreçlerine nasıl daha etkili katkıda bulunabilecekleri konusunda bilgilendirilmesi ve desteklenmesi önem taşır.

Bu bulgular, sınıf yönetiminin yalnızca öğretmenin sorumluluğunda olmadığını, aynı zamanda okul yönetimi, ebeveynler ve genel eğitim politikalarının da bu sürece katkıda bulunduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesi, öğrenci davranışlarının daha iyi anlaşılması ve yönetilmesi ve eğitimde çevresel faktörlerin dikkate alınması, sınıf yönetimindeki zorlukların üstesinden gelmek için gereklidir. Bu yaklaşım, öğrenciler için daha etkili ve verimli bir öğrenme ortamının oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

Öğretmenlerde sınıf yönetiminde karşılaşılan yönetim zorlukları ile başa çıkma yöntemlerine ilişkin katılımcı görüşleri; “okul-aile iş birliği, farklı etkinliklerle öğrenmenin desteklenmesi, aktif katılım ve tutum değişikliği sağlanması” olmak üzere dört tema altında toplanmıştır. Okul-aile iş birliği teması: “ailenin katılımın sağlanması ve bireysel rehberlik” olarak iki kod; farklı etkinliklerle öğrenmenin desteklenmesi teması; “etkinlik çeşitlendirme, grup çalışması ve teknoloji destekli eğitim” olarak üç kod; aktif katılım teması: “öğrencinin derse ve kurallara aktif katılımın sağlanması, öğrencinin sınıf dışında da desteklenmesi” şeklinde iki kod ve son olarak tutum değişikliği sağlanması teması ise; “derse ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme, öğrenci davranışlarının nedenleri belirlenerek doğru yönlendirme” şeklinde iki kod olarak yer almıştır. Bu sonuçlar, daha önce yapılmış çalışmalarla da uyumlu bir şekildedir. Little (1982) öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmek için öğrenci ve aile iş birliğinin önemini vurgulamıştır. Ryan ve Lynch (2003) farklı öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin katılımını artırabileceğini ve sınıf yönetiminde etkili bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Rafferty (2003) ise aktif öğrenci katılımının sınıf yönetimindeki olumlu etkisini ele almıştır. Özgan ve Yılmaz (2009) çalışmaları ise olumlu öğrenci tutumunun geliştirilmesinin öğretmenlerin sınıf yönetiminde başarılı olmalarına yardımcı olabileceğini vurgulamışlardır. Bu sonuçlara dayanarak eleştirel değerlendirmeler ve öneriler şu şekildedir:

- Okul-Aile İş Birliği: Araştırmanın vurguladığı gibi, ailenin eğitime katılımı ve okul ile iş birliği, sınıf yönetimi zorluklarının üstesinden gelmede kritik bir rol oynamaktadır. Okulların aileleri eğitim sürecine daha fazla dahil etmek için etkili stratejiler geliştirmesi önemlidir. Bireysel rehberlik ve aile katılımını teşvik eden programlar, öğrencilerin akademik ve davranışsal gelişimlerini destekleyebilir.
- Farklı Etkinliklerle Öğrenmenin Desteklenmesi: Grup çalışması, etkinlik çeşitlendirme ve teknoloji destekli eğitim, öğrencilerin derslere daha aktif katılımını sağlayabilir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin ilgisini çekerek derslere daha fazla odaklanmalarına yardımcı olur ve sınıf yönetimini kolaylaştırır.
- Aktif Katılım: Öğrencilerin derse ve kurallara aktif katılımının teşvik edilmesi, sınıf yönetimi için önemlidir. Bu, öğrencilerin sınıf içinde ve dışında desteklenmesini gerektirir. Öğrencilerin sorumluluk almasını ve sınıf kurallarına katkıda bulunmasını teşvik eden yaklaşımlar, sınıf içi dinamikleri iyileştirebilir.
- Tutum Değişikliği: Öğrencilerin derslere ve öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmeleri, sınıf yönetiminin başarısında önemli bir etken olabilir. Öğretmenler,

öğrenci davranışlarının nedenlerini anlamaya ve bu davranışları doğru şekilde yönlendirmeye odaklanmalıdır.

Bu bulgular, sınıf yönetiminin sadece öğretmenin sorumluluğu olmadığını, aynı zamanda öğrenciler, aileler ve okul yönetiminin de bu süreçte katkıda bulunması gerektiğini göstermektedir. Sınıf yönetimi stratejilerinin, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini iyileştirmek ve öğretmenlerin sınıf içinde daha etkili olabilmeleri için kapsamlı bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Bu yaklaşım, eğitimde daha etkili ve verimli sonuçlar elde etmeye yardımcı olacaktır.

Yine çalışmada öğretmenlerin sınıftaki yönetim sorunlarının sonuçlarına ilişkin katılımcı görüşleri; “öğretmenlere ilişkin unsurlar, öğrencilere ilişkin unsurlar ve eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin unsurlar” olmak üzere üç tema altında toplanmıştır. Öğretmenlere ilişkin unsurlar teması altında: “stres ve tükenmişlik, disiplin ve yönetim sorunları ile iş doyumsuzluğu” isimli üç kod; öğrencilere ilişkin unsurlar teması altında: “dikkat ve motivasyonda azalma, öğrenmenin olumsuz etkilenmesi ve davranışsal sorunlar” isimli üç kod; eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin unsurlar teması altında ise: “eğitim-öğretim faaliyetlerinde aksama ve olumsuz sınıf iklimi” isimli iki adet kod bulunmuştur. Bu sonuçlar, daha önceki araştırmalardan destek almaktadır. Williams ve Clouse (1991) öğretmenlerin sınıf yönetimi zorluklarının, özellikle stres ve tükenmişlik gibi unsurların öğretmenlerin deneyimleri üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini belirtmişlerdir. Little (1982) öğretmenlerin sınıf yönetimi sorunlarının öğrencilere ilişkin sonuçlarına dikkat çekmiş ve öğrencilerin dikkat ve motivasyonunda azalmaların eğitim kalitesini etkileyebileceğini ifade etmiştir. Ryan ve Lynch (2003) çalışmalarında, öğrencilerin davranışsal sorunlarının öğretmenlerin sınıf yönetimine olan etkilerini ele almışlar, stres ve tükenmişlik, disiplin ve yönetim sorunları ile iş doyumsuzluğuna neden olduğu ortaya konulmuştur. Rafferty (2003) ise olumsuz sınıf ikliminin öğretmenlerin iş doyumsuzluğuna ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde aksaklıklara yol açabileceğini vurgulamıştır. Bu sonuçlara dayanarak yapılabilecek eleştirel değerlendirmeler ve öneriler şu şekildedir:

- Öğretmenler Üzerindeki Etkiler: Stres ve tükenmişlik, disiplin ve yönetim sorunları ile iş doyumsuzluğu, öğretmenlerin mesleki sağlığını ve performansını olumsuz etkileyebilir. Bu sorunları ele almak için, okulların öğretmenler için destek programları ve stres azaltma teknikleri sunması önemlidir. Ayrıca, sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesi ve etkili disiplin yöntemlerinin uygulanması öğretmenlerin iş tatmini ve etkinliğini artırabilir.
- Öğrenciler Üzerindeki Etkiler: Dikkat ve motivasyonda azalma, öğrenmenin olumsuz etkilenmesi ve davranışsal sorunlar, öğrencilerin akademik başarısını ve genel refahını etkileyebilir. Bu sorunları çözmek için, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun eğitim stratejileri ve davranışsal destek sistemleri geliştirilmesi gerekmektedir.
- Eğitim-Öğretim Faaliyetlerine Etkileri: Eğitim-öğretim faaliyetlerinde aksama ve olumsuz sınıf iklimi, öğrenme ortamının verimliliğini ve etkinliğini azaltabilir. Bu durumu iyileştirmek için, sınıf içi etkileşimi ve öğrenci katılımını artıracak yöntemlerin benimsenmesi, olumlu sınıf ikliminin teşvik edilmesi önemlidir.

Bu bulgular, sınıf yönetimi zorluklarının sadece öğretmen veya öğrencilerin sorumluluğunda olmadığını, aynı zamanda okul yönetimi, eğitim politikaları ve ailelerin de bu süreçte katkıda bulunması gerektiğini göstermektedir. Sınıf yönetimi stratejilerinin, öğretmenlerin ve

öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak kapsamlı bir şekilde ele alınması, eğitimde daha etkili ve verimli sonuçlar elde etmeye yardımcı olacaktır. Bu yaklaşım, öğrenme ortamının kalitesini artırarak, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin başarısını destekleyecektir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerine yönelik değerlendirmelerine ilişkin katılımcı görüşleri, "iletişim becerileri, eğitim- öğretim becerileri ve fiziksel düzenlemeler" olmak üzere üç tema altında toplanmıştır. İletişim becerileri teması altında: "aile ve diğer paydaşlarla iş birliği, pozitif iletişim ve davranış yönetimi" olmak üzere üç kod; eğitim- öğretim becerileri teması altında: "öğrenci merkezli öğrenme programı, dikkat ve motivasyon artırıcı etkinlikler ve zaman yönetimi" olmak üzere üç kod; fiziksel düzenlemeler teması altında ise; "fiziksel ortamın öğrenmeye uygun düzenlenmesi" isimli tek kod bulunmuştur. Bu sonuçlar daha önceki çalışmalarla da uyumlu bir şekildedir. Rafferty (2003) öğretmenlerin iletişim becerilerinin sınıf yönetimi açısından kritik öneme sahip olduğunu ve olumlu iletişimin etkilerini ele almıştır. Özgan ve Yılmaz (2009) ise öğretmenlerin öğretim becerilerinin, özellikle öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımları ve etkinlik çeşitliliği ile desteklenmesinin önemini vurgulamıştır. Bunların yanı sıra Martin (2004) ve Haberman'ın (1994) çalışmaları da öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ve bu becerilere yönelik düşünceler konusunda önemli perspektifler sunmaktadır. Martin'in çalışmasında öğretmenlerin sınıf içi iletişim ve davranış yönetimi gibi temel becerilerin öğrenci davranışlarını etkilemedeki rolüne dikkat çekildiği görülmektedir. Bu noktada, iletişim becerileri teması altındaki "pozitif iletişim ve davranış yönetimi" kodunun bu çalışmayı desteklediği söylenebilir. Ayrıca, Haberman'ın çalışması öğretmenlerin iş doyumsuzluğu gibi unsurların öğretim faaliyetlerine etkisini ele alarak, eğitim-öğretim becerileri teması altındaki "zaman yönetimi" kodunun da benzer bir bakış açısını yansıttığı söylenebilir. Bu çalışmada, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin öğrenci davranışlarını ve eğitim sürecini nasıl etkilediğini değerlendirerek, iletişim, eğitim-öğretim yaklaşımları ve iş doyumu gibi önemli unsurların öne çıktığına işaret etmektedir. Bu bağlamda, yukarıda belirtilen temaların ve kodların bu çalışmaların sonuçlarını yansıttığı görülmektedir. Bu araştırma, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri hakkındaki düşüncelerini "iletişim becerileri", "eğitim-öğretim becerileri" ve "fiziksel düzenlemeler" olmak üzere üç ana tema altında inceliyor. Rafferty (2003), Özgan ve Yılmaz (2009), Martin (2004) ve Haberman (1994) gibi önceki çalışmalar, bu temaların ve kodların önemini destekleyen görüşler sunmaktadır. Bu sonuçlara dayanarak yapılabilecek eleştirel değerlendirmeler ve öneriler şu şekildedir:

- İletişim Becerileri: Araştırmanın vurguladığı gibi, aile ve diğer paydaşlarla iş birliği, pozitif iletişim ve davranış yönetimi, sınıf yönetiminde kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, öğretmenlerin etkili iletişim becerilerini geliştirmek ve olumlu iletişimi teşvik etmek için profesyonel gelişim programları önem taşır. Pozitif iletişim, öğrenci davranışlarını olumlu yönde etkileyebilir ve sınıf ortamını iyileştirebilir.
- Eğitim-Öğretim Becerileri: Öğrenci merkezli öğrenme programları, dikkat ve motivasyon artırıcı etkinlikler ve zaman yönetimi, etkili öğretimin temel unsurlarıdır. Bu becerilerin geliştirilmesi, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirir ve sınıf yönetimini kolaylaştırır. Özellikle, öğretmenlerin öğrenci merkezli yaklaşımları benimsemesi ve dersleri daha etkileşimli ve ilgi çekici hale getirmesi önemlidir.
- Fiziksel Düzenlemeler: Sınıfın fiziksel ortamının öğrenmeye uygun şekilde düzenlenmesi, öğrencilerin dikkatini artırabilir ve öğrenme sürecini destekleyebilir. Bu

nedenle, sınıf düzenlemeleri ve fiziksel ortamın düzenlenmesi, öğrenme sürecinin önemli bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Bu bulgular, sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitim deneyimlerini doğrudan etkilediğini göstermektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin bu becerileri geliştirmelerine yönelik desteklerin ve kaynakların sağlanması, eğitim kalitesini artırabilir. Öğretmenlerin bu beceriler üzerinde sürekli çalışmaları, sınıf yönetimini etkili bir şekilde gerçekleştirmelerine ve eğitim sürecinin genel başarısını artırmalarına yardımcı olacaktır.

Etkili bir sınıf yönetimine yönelik katılımcı görüşleri, “sınıf içi etkileşim ve iş birliği, sınıf ortamının güvenliği ve iyi planlanmış bir öğretim yaklaşımı” olmak üzere üç tema altında toplanmıştır. Sınıf içi etkileşim ve iş birliği teması altında: “pozitif iletişim tekniklerinin kullanılması, takım çalışması, kurallara ve kararlara aktif katılım ile davranış yönetimi ile olumlu pekiştirme” isimli dört kod; sınıf ortamının güvenliği teması altında: “fiziksel koşulların uygunluğunun sağlanması” olmak üzere tek kod; son olarak iyi planlanmış bir öğretim yaklaşımı teması altında: “öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntemi, hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin desteklenmesi, etkili sınıf yönetimi sağlama, ilgi, yetenek ve sorunların belirlenmesi” olmak üzere dört kod bulunmuştur. Williams ve Clouse (1991), öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi için öğretim yaklaşımlarının ve öğrenci ihtiyaçlarının dikkate alınmasının önemine vurgu yapmışlardır. Rafferty (2003) güvenli sınıf ortamının öğrencilerin öğrenme deneyimini etkilediğini ele almıştır. Little (1982) öğretmenlerin sınıf içi etkileşim ve iş birliğinin sınıf yönetimindeki kilit faktörlerden biri olduğunu vurgulamıştır. Ryan ve Lynch (2003) ise öğrenci davranışlarını yönetme ve olumlu pekiştirme gibi konuların öğretmenlerin etkili sınıf yönetimini destekleyen unsurlar olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlara dayanarak yapılabilecek eleştirel değerlendirmeler ve öneriler şu şekildedir:

- Sınıf İçi Etkileşim ve İş Birliği: Pozitif iletişim tekniklerinin kullanılması, takım çalışması, kurallara ve kararlara aktif katılım ve davranış yönetimi ile olumlu pekiştirme, sınıf içi etkileşimi artırır ve öğrencilerin katılımını teşvik eder. Öğretmenlerin bu alanlarda yetkinliklerini geliştirmek için hizmet içi eğitimler ve profesyonel gelişim programları önemlidir. Öğretmenler, sınıf içi etkileşimi artırmak ve öğrenci katılımını desteklemek için çeşitli yöntemler ve teknikler kullanılmalıdır.
- Sınıf Ortamının Güvenliği: Fiziksel koşulların uygunluğu, öğrencilerin öğrenme ortamında kendilerini güvende hissetmeleri için önemlidir. Bu nedenle, okulların fiziksel ortamlarını öğrenmeye uygun ve güvenli hale getirmek için gerekli düzenlemeleri yapması gerekmektedir. Güvenli bir sınıf ortamı, öğrencilerin öğrenmeye daha fazla odaklanmalarına ve etkileşimde bulunmalarına olanak tanır.
- İyi Planlanmış Bir Öğretim Yaklaşımı: Öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntemleri, hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin desteklenmesi, etkili sınıf yönetimi sağlama ve ilgi, yetenek ve sorunların belirlenmesi, etkili bir öğretim yaklaşımının temel bileşenleridir. Öğretmenlerin bu yaklaşımları benimsemesi ve uygulaması, sınıf yönetiminin etkinliğini artırır ve öğrencilerin eğitim deneyimlerini iyileştirir.

Bu bulgular, etkili sınıf yönetiminin sadece disiplin ve kontrolle ilgili olmadığını, aynı zamanda öğrenci merkezli bir yaklaşım, güvenli bir öğrenme ortamı ve öğretmenlerin sürekli gelişimi gerektirdiğini göstermektedir. Eğitim politikalarının ve okul yönetimlerinin, bu unsurları

destekleyecek şekilde düzenlenmesi, eğitimde daha etkili ve verimli sonuçlar elde etmeye yardımcı olacaktır.

Etkili bir sınıf yönetimi öneriler şöyle sıralanabilir;

Her öğrencinin kişilik, ilgi ve yeteneklerini anlamak için zaman ayrılmalıdır. Bu sayede öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak öğretim planlanabilir. Ders planları, etkinlikler ve öğretim yöntemleri, öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına uygun şekilde tasarlanmalıdır. Böylece öğrenme daha etkili hale gelebilir. Öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve hızlarına uygun yöntemler kullanılmalıdır. Bu çeşitliliğe saygı göstererek her öğrencinin potansiyelini en iyi şekilde ortaya çıkarabiliriz. Öğrencileri motive edici etkinlikler ve ödüllerle öğrenme süreci desteklenmelidir. Pozitif pekiştirme, öğrencilerin kendilerine güvenmelerini sağlayabilir. Olumlu bir sınıf atmosferi oluşturmak için öğretmenler öğrencilere olumlu bir örnek oluşturmalıdır. Bu, olumlu davranışların ve iş birliğinin teşvik edilmesine yardımcı olabilir. Sınıf içi kurallar öğrencilerle birlikte belirlenmeli ve herkesin katılımı sağlanmalıdır. Bu şekilde öğrenciler kurallara daha fazla bağlılık gösterebilirler. Kurallar net ve anlaşılır olmalı, aynı zamanda tutarlı bir şekilde uygulanmalıdır. Bu öğrenciler için güvenli bir öğrenme ortamının oluşturulmasına yardımcı olabilir. İyi davranışlar ve başarılar ödüllendirilerek olumlu pekiştirme sağlanmalıdır. Bu, öğrencilerin istenen davranışları sürdürmelerine teşvik edebilir. Öğrencilerle pozitif iletişim kurarak ve çift yönlü bir bağ oluşturarak güvenilir bir ilişki kurulmalıdır. Bu, öğrencilerin duygusal olarak desteklenmelerine yardımcı olabilir. Öğrenci ihtiyaçları ve geri bildirimlerine göre planlar düzenli olarak güncellenmelidir. Böylece öğretim sürekli olarak geliştirilebilir. Grup çalışmaları, tartışmalar ve iş birliği projeleri gibi etkinliklerle öğrencilerin birbirleriyle etkileşimi artırılmalıdır. Bu, sosyal becerilerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Aile ve okul yönetimi ile iş birliği içinde olunmalıdır. Bu, öğrencinin akademik ve kişisel gelişimini desteklemek için önemlidir."

Referans

- Açıklın, A. (1997). Toplumsal kuramsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği. Ankara: Önder
- Ağaoğlu, E. (2004). Sınıf yönetimi ile ilgili olgular. İçinde Z. Kaya (Ed.) Sınıf yönetimi (4. Baskı). Ankara: Pegem
- Ataman, A. (2000). Sınıf içinde karşılaşılan davranış problemleri ve bunlara karşı geliştirilen önlemler. İçinde L.Küçükahmet (Ed.) Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar. Ankara: Nobel.
- Aydın, B. (2006). Öğretmenlerin kendi sınıf disiplin sistemlerini oluşturmaları. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 19 (2), 19-32
- Başar, H. (2010). Sınıf yönetimi. (10. Baskı) Ankara: Anı
- Bosworth, K. (2000). Protective schools: linking drug abuse prevention with student success. a guide for educators, policy makers and families. (ERIC No ED445310), 252-377
- Bulucu, Ö. (2003). İlköğretim 1. kademe öğretmenlerinin sınıf davranış yönetiminde yetkinlik algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Cepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Akademi Kitabevi
- Çelik, V. (2008). Sınıf yönetimi. Ankara: Nobel
- Demirtaş, Z. ve Kahveci, G. (2010). Öğrenci algılarına göre 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 15, 18-29

- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inanç kazanma düzeyine etkisi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (3), 167-182
- Erol, O., Özyayın, B. ve Koç, M. (2010). Sınıf yönetiminde karşılaşılan olaylar, öğretmen tepkileri ve öğrenciler üzerindeki etkileri: unutulmayan sınıf anılarının analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (1), 25-47.
- Günay, K. (2003). Sınıf yönetiminde öğretmenlerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Haberman, M. (1994). Gentle teaching in a violent society. *Educational Horizon*, 72(3), 131-135.
- Jones, V. F., & Jones, L. S. (2015). *Comprehensive Classroom Management: Creating Communities of Support and Solving Problems*. Pearson Education.
- Karip E. (2002). Sınıf yönetimi. (2. Baskı) Ankara: Pegem.
- Lee, K. (2006). Online learning in primary schools: designing for school culture change. *Educational Media International*, 43(2), 91-106
- Little, J. W. (1982). Norm of collegiality and experimentation: workplace conditions of school succes. *American Educational Research Journal*, 19 (3), 325-340.
- Martin, S. D. (2004). Finding balance: impact of classroom management conceptions on developing teacher practice. *Teaching and Teacher Education*, 20(5), 405-422.
- Özgan, H. ve Yılmaz, S. (2009). Müfettişlerin öğretmenlerin sınıf yönetimi eksiklikleri hakkındaki görüşleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 57-65.
- Özgan, H. Yiğit, C. ve Aydın, Z. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin algılarının incelenmesi ve karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 617- 635.
- Rafferty, T. J. (2003). School climate and teacher attitudes toward upward communication in secondary schools. *American Secondary Education*, 31(2), 49-70.
- Ryan, R., and Lynch, M. (2003). Motivation And Classroom Management. A Companion to the Philosophy of Education, 260-271.
- Ryan, R., and Lynch, M. (2003). Motivation And Classroom Management. A Companion to the Philosophy of Education, 260-271.
- TDK (2009). Türkçe Sözlük. (10.Baskı) Ankara: Türk Dil Kurumu
- Turan, S. ve Şişman M. (2012). Sınıf yönetimi. (9. Baskı) Ankara: Pegem
- Tutkun, Ö. F. (2004). Sınıfta yerleşim düzeni. İçinde Z. Kaya (Ed.) Sınıf yönetimi (4. Baskı) Ankara: Pegem
- Weinstein, C. S., & Mignano, A. J. (2013). *Classroom Management: A Guide for Elementary Teachers*. Pearson Education.
- Williams, R. A. ve Clouse, R. W. (1991). Humor as a management technique: its impact on school culture and climate. *N/AERIC*, ED337866, 48p.
- Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2008). Sınıf yönetimi açısından öğretmen niteliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23), 274-295

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 11. Baskı, Ankara: Seckin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yin, R. K. (2003). *Case study research. Design and methods* (5th Edition). Thousand Oaks, California: Sage Pub.